

Kontrollutvalget i Larvik

Dato: 05.09.2017 18:00

Sted: Larvik Havn KF, Havnekontoret, Havnegt. 5, 2.etg.

Notat:

Kl.16.30 blir det orientering fra Larvik Havn KF. Frammøte i Larvik Havn, Havnekontoret, Havnegt. 5, 2.etg.

Ordinært kontrollutvalgsmøte starter kl.18.00 samme sted.

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 41554561 evt. på e-post od@viksre.no.

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Revetal 25.08.2017

For leder i Kontrollutvalget i Larvik, Gjert Gjertsen

Orrvar Dalby
Daglig leder

Saksliste

Saker til behandling

31/17 Godkjenning av protokoll fra møte i kontrollutvalget 6.juni 2017.	3
32/17 Forvaltningsrapporten "Eiendomsforvaltning"- tilbakemelding om oppfølging.	12
33/17 Orientering om oppfølgingen av hendelsesbaserte tilsyn.	20
34/17 Forslag til budsjett for kontroll og tilsyn i Larvik kommune 2018.	21
35/17 Revisjonsstrategi 2017.	27
36/17 Innstilling på valg av kontrollutvalgssekretariat for nye Larvik kommune.	42
37/17 Referater.	46
38/17 Eventuelt.	48

Arkivsak-dok. 16/00243-49
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 31/17
GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE I
KONTROLLUTVALGET 6.JUNI 2017.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte i kontrollutvalget 6.juni 2017 godkjennes.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 6.juni 2017.

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget i Larvik

Dato: 06.06.2017 kl. 18:00
Sted: Larvik Kulturhus Bølgen.
Arkivsak: 16/00243

Tilstede: Gjert Gjertsen, leder
 Live G. Jetlund, nestleder
 Willy Krøgli, medlem
 Inge Grav, medlem

Møtende varamedlemmer: Ingen

Forfall: Kjersti Michaelsen

Andre: Lisbet Fines, oppdragsansvarlig revisor TKR
 Paul Hellenes, økonomisjef Larvik kommune
 Morten Stene Lysnes, styreleder Larvik Kulturhus «Bølgen» KF, sak 24/17
 Andreas Gilhuus, daglig leder Larvik Kulturhus «Bølgen» KF sak 24/17
 Anne Marte Espeseth, adm.sjef Larvik Kulturhus «Bølgen» KF sak 24/17
 Orrvar Dalby, daglig leder VIKS

Møteleder: Gjert Gjertsen

Sekretær: Orrvar Dalby

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
23/17	16/00243-42	Godkjenning av protokoll fra møte 25.april 2017.	2
24/17	17/00125-1	Larvik Kulturhus Bølgen KF - orientering om virksomheten.	3
25/17	17/00060-16	Forvaltningsrevisjon "Byggesaksbehandling" - orientering om status i arbeidet.	3

26/17	17/00126-1	Valg av revisjonsordning for nye Larvik kommune.	4
27/17	17/00135-1	Regnskap 2016 for fellesnemnda.	5
28/17	16/00233-5	Revisor orienterer.	5
29/17	17/00138-2	Uavhengighetserklæring - regnskapsrevisor	6
30/17	16/00237-8	Eventuelt.	6

I forkant av selve møtet fikk kontrollutvalget en guidet omvisning på Vebjørn Sands utstilling på Bølgen, samt en omvisning på kulturhuset.

Leder ønsket velkommen til selve møtet i kontrollutvalget og møtet ble satt kl.18.00. Det var ingen merknader til innkalling eller saksliste. Leder varslet en sak under eventuelt.

Saker til behandling

23/17 Godkjenning av protokoll fra møte 25.april 2017.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	23/17

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 25.april 2017 godkjennes.

Møtebehandling

Votering

Vedtak

Protokoll fra møte 25.april 2017 godkjennes.

24/17 Larvik Kulturhus Bølgen KF - orientering om virksomheten.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	24/17

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar orienteringen om virksomheten i Larvik Kulturhus «Bølgen» KF til orientering.

Møtebehandling

Styreleder Morten Stene Lysnes orienterte innledningsvis om kulturhuset med hovedvekt på styrets visjon og ambisjoner. Deretter orienterte Andreas Gilhuus om programprofil og selve virksomheten, mens adm.sjef Anne Marte Espeseth orienterte om økonomi, innkjøp, momsproblematikk mv. Kontrollutvalgets spørsmål ble besvart.

Kontrollutvalget sa seg veldig godt fornøyd med omvisningen og de orienteringer som ble gitt.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar orienteringen om virksomheten i Larvik Kulturhus «Bølgen» KF til orientering.

25/17 Forvaltningsrevisjon "Byggesaksbehandling" - orientering om status i arbeidet.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	25/17

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse til orientering.

Møtebehandling

Anne Sæterdal presenterte status i prosjektet og redegjorde for det arbeid som er planlagt framover. Problemstillinger og revisjonskriterier ble gjennomgått og

kommentert. Kontrollutvalgets spørsmål ble besvart. To nye henvendelser som var mottatt av kontrollutvalgsleder, ble overlatt til revisor.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse til orientering.

26/17 Valg av revisjonsordning for nye Larvik kommune.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	26/17

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Larvik tilrår at nåværende engasjement av Telemark Kommunerevisjon IKS som revisor for Larvik kommune, videreføres for nye Larvik kommune.

Møtebehandling

Saken ble drøftet.

Revisor fratradte ved behandlingen av saken.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget i Larvik tilrår at nåværende engasjement av Telemark Kommunerevisjon IKS som revisor for Larvik kommune, videreføres for nye Larvik kommune.

27/17 Regnskap 2016 for fellesnemnda.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	27/17

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Larvik kommune har ingen merknader til prosjektregnskapet for fellesnemnda for Larvik og Lardal for 2016.

Møtebehandling

Revisor ga en kort kommentar til prosjektregnskapet.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget i Larvik kommune har ingen merknader til prosjektregnskapet for fellesnemnda for Larvik og Lardal for 2016.

28/17 Revisor orienterer.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	28/17

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse til orientering.

Møtebehandling

Revisor ga en kort redegjørelse og nevnte bl.a.: sammensetningen av revisjonsteamet, samtaler med ledelsen, kontroll av beboerregnskap, kontantkasser mv. Revisjonen legger nå planer for revisjonen 2017, og revisjonsstrategi vil bli framlagt på neste møte.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse til orientering.

29/17 Uavhengighetserklæring - regnskapsrevisor

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	29/17

Forslag til vedtak:

Vurderingen av oppdragsansvarlig revisors og oppdragsrevisors uavhengighet i forhold til Larvik kommune og de underliggende foretak, tas til orientering.

Møtebehandling

Revisor kommenterte kort bakgrunnen for saken.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Vurderingen av oppdragsansvarlig revisors og oppdragsrevisors uavhengighet i forhold til Larvik kommune og de underliggende foretak, tas til orientering.

30/17 Eventuelt.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Larvik	06.06.2017	30/17

Forslag til vedtak:

.

Møtebehandling

Leder orienterte om at han hadde fått en skriftlig henvendelse fra Rådet for funksjonshemmede v/Øivind Heyn og Inger Løberg datert 4.juni 2017 om faktagrunnlaget i sak 223/16 i kommunestyret.

Leder kommenterte hovedpunktene i henvendelsen. Behandlingsmåten ble drøftet.

Votering

Enstemmig.

Vedtak

Henvendelsen tas ikke opp til behandling i kontrollutvalget. Henvendelsen må eventuelt rettes til aktuell fagkomite.

Møtet slutt kl.20.15

Revetal 8.juni 2017.

For leder av kontrollutvalget i Larvik, Gjert Gjertsen

Orrvar Dalby, daglig leder/sekretær

Arkivsak-dok. 16/00061-25
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 32/17 **FORVALTNINGSRAPPORTEN "EIENDOMSFORVALTNING"-** **TILBAKEMELDING OM OPPFØLGING.**

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar notat fra rådmannen v/kommunalsjef Per Sortedal datert 23.mai 2017 om oppfølgingen av forvaltningsrapporten «Eiendomsforvaltning» til orientering.

Vedlegg:

Notat fra rådmannen v/kommunalsjef Per Sortedal datert 23.mai 2017.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet forvaltningsrapporten «Eiendomsforvaltning» i møter hhv. 11.oktober og 15.november 2016. I sistnevnte møte ble det i sak 40/16 fattet slikt vedtak:

«Eiendomsavdelingen har ansvaret for en eiendomsmasse med en forsikringsverdi på mer enn 4 milliarder kroner. Kontrollutvalget mener derfor at det er viktig med en god og verdibevarende forvaltning.

Kontrollutvalget slutter seg til anbefalingene i forvaltningsrapporten «Eiendomsforvaltning» fra Telemark kommunerevisjon IKS datert 30.september 2016, og at kommunen bør:

- videreutvikle strategien for eiendomsforvaltningen som tar tydelige veivalg i de effektmålene som ligger i strategidokumentet for eiendomsforvaltningen 2014-2017 og i Strategidokumentet for kommunen 2016-2019,
- sikre at den skriftlige rapporteringen til politisk nivå gir et nyansert og helhetlig bilde av situasjonen i eiendomsforvaltningen,
- vurdere tiltak for å effektivisere organiseringen av renholds- og driftsoppgaver,

og

- videreutvikle planleggingen av vedlikeholdet.

Kontrollutvalget ber om tilbakemelding på hvordan rapporten følges opp innen utgangen av 1.halvår 2017.»

Rådmannen v/kommunalsjef Eiendom, Per Sortedal, har 23.mai d.å. oversendt et skriftlig notat med tilbakemelding på hvorledes anbefalingene i forvaltningsrapporten er fulgt opp.

Kommunalsjefen vil redegjøre nærmere for notatet i kontrollutvalgets møte.

Larvik kommune Eiendom - sentral stab

Vår saksbehandler:
Aase Karine Nakjem
33 17 10 00

Deres ref.:

Vår ref.:
17/56310

Arkiv:

Vår dato:
23.05.2017

Deres dato:

Larvik
kommune

Kontrollutvalget i Larvik kommune

v/Utvalgsleder Gjert Gjertsen

Svar vedr. forvaltningsrapporten - Eiendom

Vedlagt følger notat vedrørende punkter som skal følges opp i henholdt til forvaltningsrevisjon.

I sak KST- 217/16 ber kommunestyret om at kontrollutvalget gis tilbakemelding på hvordan forvaltningsrapporten som var lagt frem følges opp.
Frist for tilbakemeldingen er innen utgangen av 1.halvår 2017.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Per Sortedal'.

Per Sortedal
Kommunalsjef

Vedlegg:

Dok.nr
1395340

Tittel på vedlegg

Oppfølging av punkter i forvaltningsrapporten Eiendom

Notat

Vår saksbehandler: Deres ref.: Vår ref.: Arkiv: Vår dato:
 Per Sortedal 17/56323 18.05.2017
 Telefon:33 17 10 00

Larvik
kommune

Oppfølging av punkter i forvaltningsrapporten Eiendom

I sak KST- 217/16 ber kommunestyret om at kontrollutvalget gis tilbakemelding på hvordan forvaltningsrapporten som var lagt frem følges opp. Frist for tilbakemeldingen er innen utgangen av 1.halvår 2017.

Eiendom melder tilbake følgende på de enkelte kulepunkter i vedtaket:

- *videreutvikle strategien for eiendomsforvaltningen som tar tydelige veivalg i de effektmålene som ligger i strategidokumentet for eiendomsforvaltningen 2014-2017 og i Strategidokumentet for kommunen 2016-2019*

Eiendoms svar:

Vedrørende strategien: Det er utarbeidet en utviklingsplan for større sentrale eiendommer. Planen blir løpende revidert ved endring i eiendomsmassen. Det pågår nå et prosjekt for utvikling av sentrum som vil gi føringer for plassering og bruk av våre eiendommer.

Vedrørende effektmålene:

Administrasjon: Det er utarbeidet en kompetanseoversikt og virksomhetene har i sine virksomhetsplaner oversikt over behov for kompetanseutvikling. Eiendom har satset på kompetanseheving innenfor Breeam og LCC analyse. Eiendom fikk økt sin ramme med kr 200 000 for å gjennomføre dette tiltaket.

Renhold: Det har i perioden vært jobbet med bedre samhandling med de øvrige virksomhetene i kommunen. Som et resultat av denne samhandlingen har vi omdisponert våre ressurser slik at vi nå har utvidet til 4 ambulerende team. Virksomheten opplever en mer effektiv bruk av ressursene. Kostnaden, justert for inflasjonen, er i perioden 2014 til 2016 blitt redusert med kr.17,- pr. m². Sykefraværet i perioden er redusert med 3 %.

Drift og vedlikehold: Det er fremdeles store utfordringer når det gjelder vedlikeholdsetterslepet. Virksomhetsområdet har ikke fått tilført tilstrekkelige midler for å kunne stoppe økningen her.

Eiendom har et stort fokus på sikkerhet i kommunale eiendommer og bruker en del av ressursene til å ivareta dette.

Kommunen har vedtatt å bruke midler for å gjennomføre et EPC prosjekt. Det er skrevet kontrakt med en leverandør og analysefasen pågår. En antar at aktuelle tiltak er klarlagt i løpet av august måned. Tiltakene vil redusere noe av vedlikeholdsetterslepet og redusere energiforbruket i byggene.

Bygg og utvikling: Eiendom har videreutviklet sitt FDV system, Plania. Dette gir oss en bedre total oversikt over eiendomsmassen og gjør tjenesteområde bedre i stand til å drive en systematisk og planlagt eiendomsforvaltning. Det er fokus på å anskaffe arealeffektive, miljøvennlige og energieffektive bygg.

Dette ivaretatt i Eiendom sine nye anskaffelsesprosedyrer. Ved nybygg og rehabiliteringer benyttes det materialer som gir lave LCC kostnader.

- *sikre at den skriftlige rapporteringen til politisk nivå gir et nyansert og helhetlig bilde av situasjonen i eiendomsforvaltningen*

Eiendoms svar:

Oppdatert vedlikeholdsetterslepsrapport ble lagt frem for formannskapet høsten 2016. I forbindelse med behandlingen av strategidokumentet ble Eiendom tilført midler til å få gjennomført en komplett tilstandsanalyse. Resultatet av dette arbeidet vil gi et helhetlig bilde av tilstanden av eiendomsmassen. Tilstandsanalysen og vedlikeholdsplan vil bli lagt ved strategidokumentet ved dets behandling. I tillegg til dette har man de vedtatte rapporteringsrutinene.

Ved behandlingen av strategidokumentet ble det i sak 020/17 "Strategidokument – oppfølging av stortingets budsjettvedtak og realitetsbehandling av verbalforslag", vedtatt at: "Ved nyorganisering fra 1.1.2018 vurderes det å opprette en eiendomskomité, som gis mandat og ansvar for politisk styring av eiendomsavdelingens virksomhet med hensyn til bruk og utvikling av egne og leide eiendommer, planmessig vedlikehold, ENØK-tiltak, vurdering av behov for nybygg veiet mot bruk og vedlikehold av egne bygg, avhending og utvikling før eventuelt salg samt fungere som byggekomité for byggeprosjekter. Det vises til pågående arbeider med plan for disponering av nye og gamle kommunale bygninger, kartlegging og vurdering av mulige ENØK-tiltak, Forvaltningsrevisjonsprosjektet Eiendomsforvaltning og melding om vedlikeholdsetterslep. Komitéen rapporterer til Formannskapet."

Dette kan gi endringer i måten det rapporteres til det politiske nivå.

- *vurdere tiltak for å effektivisere organiseringen av renholds- og driftsoppgaver*

Eiendoms svar:

Prosjektleder for kommunesammenslåing har lagt frem forslag for organisering av nivå 1. I dette forslaget har man foreslått å samle alt driftspersonell under Eiendom. Eiendom støtter dette forslaget fordi en ser effektiviseringspotensialet her. Når det gjelder organiseringen av renholdsoppgaver så mener rådmannen at dagens organisering med en egen renholdsavdeling på sykehjem er den beste. Renholdere på sykehjem utfører oppgaver ut over renholdoppgaver. Det er bedre å samle renholdsoppgavene i kommunen i et felles fagnettverk som sørger for å ivareta kvalitet og effektivitet.

- *videreutvikle planleggingen av vedlikeholdet*

Eiendoms svar:

I forbindelse med strategidokumentet for 2017-20, så melde Eiendom inn et behov for midler for å gjennomføre arbeidet med en vedlikeholdsplan. Kommunestyret bevilget til sammen kr. 4 mill. for årene 2017-18. Gjennomføringen er tenkt som følger:

Tilstandsanalyse

Det utarbeides en tilstandsanalyse på alle formålsbygg. Tilstandsanalysene gjennomføres iht.

NS 3424 Tilstandsanalyse av byggverk, NS- 16096 Tilstandsanalyse av fredede og vernede bygninger.

Sintef/Byggforsk 700.305 Tilstandsanalyse som grunnlag for vedlikeholdsplan.

Tilstandsanalysen omfatter følgende:

Bygg: Kartlegging av tilstand på bygningsdeler inkl. kostnad og vedlikeholdsplan

VVS: Kartlegging av tilstand på VVS anlegg og ventilasjon inkl. kostnad og vedlikeholdsplan

Elektro: Kartlegging av tilstand på elektro anlegg inkl. kostnad og vedlikeholdsplan

Brannteknisk: Kartlegging av brannteknisk konstruksjoner og anlegg, samt
brannsikkerhetsstrategi, oppgradering av branntegninger.

Vedlikeholdsplan

I etterkant av tilstandsanalyse blir det utarbeidet en vedlikeholdsplan som blir innarbeidet i Larvik kommunes FDV system (Plania)

Status pr. 8.5.2017

- Anbudsgrunnlag er utarbeidet
- Anbudet er lyst ut i Doffin. 7. mars
- Tilbuds konferanse ble gjennomført 16.mars
- Anbudsåpning 18.april
- Tildelingsbrev er sendt ut

Det er satt krav til at prosjektet skal være gjennomført innen utgangen av 2018.

Per Sortedal
Kommunalsjef

Arkivsak-dok. 16/00198-5
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
06.06.2017

SAK 33/17
ORIENTERING OM OPPFØLGINGEN AV HENDELSESBASERTE
TILSYN.

Forslag til vedtak:

Rådmannens redegjørelse om oppfølgingen av hendelsesbaserte tilsyn i perioden juli 2016-mai 2017 tas til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

I kontrollutvalgets møte 7.februar 2017, sak 9/17 Referater, ble det bl.a. fattet slikt vedtak:

«Rådmannen inviteres til å orientere kontrollutvalget om kommunens oppfølging av de hendelsesbaserte tilsynene.»

Det er naturlig at dette gjøres som en fast ordning, f.eks. 1.gang pr. år.

Til dette møtet legges det opp til at rådmannen redegjør for hendelsesbaserte tilsyn for perioden fra juli 2016 og fram til mai 2017, med unntak av tilsynet ved en skole som kontrollutvalget allerede har blitt orientert om.

Arkivsak-dok. 15/00134-8
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 34/17
FORSLAG TIL BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN I LARVIK
KOMMUNE 2018.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å bevilge kr. 3.245.100 i budsjett 2017 til tilsyn og kontroll i Larvik kommune:

Revisjonstjenester (regnskapsrevisjon av kommune-regnskapet, forvaltningsrevisjon, tilleggsressurs tilsvarende 15% av timeinnsats i regnskapsrevisjon og særattestasjoner)	kr. 2.464.100
Revisjon av årsoppgjør for Lardal 2017	kr. 125.000
Sekretariatstjenester fra VIKS	kr. 406.000
Selskapskontroll	kr. 50.000
Til kontrollutvalgets disposisjon inkl. møtegodtgjørelse	kr. 200.000
Tilsammen:	kr. 3.245.100

Vedlegg:

Forslag til budsjett for VIKS 2018.

Saksframstilling:

Kontrollutvalgsforskriften §18 har følgende bestemmelse:

«Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalget/fylkesrådets innstilling til kommunestyret.»

Utgifter til tilsyn og kontroll kan deles på følgende kostnadselementer:

- **Revisjonstjenester**
- **Sekretariatstjenester til kontrollutvalget**
- **Møtegodtgjørelser og øvrige utgifter som følge av kontrollutvalgets aktivitet**

Daglig leder, Kjell P. Ekman, i Telemark Kommunerevisjon IKS har 16.august d.å. skrevet slik til sekretariatet:

«Vi har vurdert det slik at den sammenslåtte kommunen ikke skal være mer komplisert og dermed mer kostbar å revidere enn det Larvik var før sammenslåingen. Dette begrunnes i størrelsesforholdet mellom kommunene. Dermed øker ikke revisjonskostnaden pga. sammenslåingen.

Larvik har hatt frys på driftstilskuddet for årene 2015, 2016 og 2017. I budsjettet for 2018 vedtok representantskapet i TKR en generell deflatorjustering av alle deltakernes driftstilskudd med 2,5%.

Det betyr at nye Larviks driftstilskudd for 2018 blir kr 2 464 100.

Våre driftstilskudd er kalenderårbasert, mens revisjonsåret normalt går fra 1. mai til 30. april året etter. Lardals driftstilskudd bortfaller naturlig nok for 2018. Vi må imidlertid i 2018 revidere årsoppgjøret for Lardal for 2017. Vi antar at kostnaden ved dette vil utgjøre ca. 1/3 av det årlige driftstilskuddet som gjelder regnskapsrevisjonen for Lardal i 2017 noe som utgjør kr 125 000. Vi ber om at dette beløpet legges inn i budsjettet som en engangssak i 2018.»

Styret i VIKS behandler forslag til budsjett for 2018 i møte 28.august 2017. Totalbudsjettet har ei kostnadsramme på kr.2.413.000 mot 3.270.000 for 2017. Det er budsjettert med en bruk av 200.000 av selskapets disposisjonsfond. Hovedårsaken til at budsjettet for 2018 er vesentlig mindre enn i 2017, er at bemanningen i selskapet reduseres fra 3 til 2 årsverk.

Fordelingen av utgifter mellom deltakerne i VIKS er regulert i selskapets vedtekter. Alle deltakerkommunene skal betale et årlig grunnbeløp. For 2018 er grunnbeløpet kr.80.000, det samme som i 2015, 2016 og 2017. Videre legges innbyggertallet i den enkelte kommune til grunn for fordelingen av de øvrige kostnadene. Larvik kommunes andel for 2018 er beregnet til kr 406.000, mot kr.583.000 tilsammen for Larvik og Lardal kommuner i 2017.

Forslag til budsjett for 2018 for tilsyn og kontroll i Larvik kommune blir dermed som følger:

Revisjonstjenester (regnskapsrevisjon av kommune-regnskapet, forvaltningsrevisjon, tilleggsressurs tilsvarende 15% av timeinnsats i regnskapsrevisjon og særattestasjoner)	kr. 2.464.100
Revisjon av årsoppgjør for Lardal 2017	kr. 125.000

Sekretariatstjenester fra VIKS	kr. 406.000
Selskapskontroll	kr. 50.000
Til kontrollutvalgets disposisjon inkl. møtegodtgjørelse	kr. 200.000
Totalt	kr. 3.245.100

Kommune	Innbyggertall 1.1.2017	Grunnbeløp 2018	Innbygger- tilskudd 2018	Tilskudd 2018	Tilskudd 2017
Holmestrand	14 037	80 000	98 000	178 000	286 000
Horten	27 202	80 000	190 000	270 000	328 000
Re	9 486	80 000	66 000	146 000	165 000
Tønsberg	44 922	80 000	314 000	394 000	485 000
Færder	26 676	80 000	187 000	267 000	403 000
Larvik	46 557	80 000	326 000	406 000	583 000
Sande	9 496	80 000	66 000	146 000	165 000
VFK	46 557	80 000	326 000	406 000	485 000
Sum	224 933	640 000	1 573 000	2 213 000	3 000 000

1.I tabellen er tilskuddene for 2017 justert slik for å få et korrekt sammenlikningsgrunnlag:

- Hofs tilskudd 2017 er inkludert i Holmestrand
- Nøtterøy og Tjømes tilskudd 2017 er inkludert i Færder
- Lardals tilskudd 2017 er inkludert i Larvik.
- Andebus tilskudd i 2017 er inkludert i totalsummen for 2017.

Forutsetninger:

1.Grunnbeløp kr.80.000 pr. kommune – til sammen kr.640.000

2. Innbyggertilskudd baseres på folketall pr.1.1.2017.

4.Vestfold fylkeskommune betaler samme bidrag som største eierkommune, dvs. Larvik i 2018.

5.Utgiftsbudsjett: kr. 2 413 000.

6.Bruk av disposisjonsfond: kr.200.000

7.Innbyggertilskudd: kr. 7,- pr. innbygger.

8.Lønn og sosiale utgifter:

- Lønn for leder og rådgiver: 1.335.000 + 2,5% lønnsjustering pr.1.5.2018.
- Pensjon 14,5%
- Arbeidsgiveravgift 14,1%
- Godtgjørelser: Styret reduseres til 8 medlemmer. Beregnet 3 møter i styret og 3 i arbeidsutvalget: tilsammen 33.000.

9.Sum lønn- og sosiale utgifter 1.866.000

11.Sum øvrige driftsutgifter: 547.000

12.Totalbudsjett: 2.413.000

13.Bruk av disposisjonsfond:200.000.

14. Grunnlag for beregning av innbyggertilskudd: $2.413.000 - 640.000 - 200.000 = 1.573.000$ dividert på antall innbyggere gir kr.7,- pr. innbygger.

VIKS Budsjett 2018	Budsjett		Regnskap 2016
	2018	2017	
10100 LØNN I FASTE STILLINGER	1,360,000	1,980,000	1,914,482
10508 KILOMTERGODTGJØRELSE OPPG.PLIKTIG		-	1,767
10801 GODTGJØRELSE-LEDER/NESTLEDER	20,000	20,000	20,000
10802 GODTGJØRELSE - FOLKEVALGTE	33,000	45,000	37,000
10805 AVGITTSPL TELEFONGODTGJØRELSE	10,000	14,000	13,176
10900 ARBEIDSGIVERS ANDEL KLP	220,000	300,000	264,246
10902 KOLLEKTIV ULYKKEFORSIKRING		-	-1,117
10905 GRUPPELIV	3,000	3,000	2,778
10990 ARBEIDSGIVERAVGIFT	220,000	338,000	317,596
Sum lønnskostnader	1,866,000	2,700,000	2,569,928
11000 KONTORMATERIELL	5,000	5,000	934
11001 AVISER, TIDSKRIFTER, FAGLITTERATUR OSV	16,000	16,000	15,542
11200 ANDRE DRIFTSUTGIFTER	12,000	12,000	10,365
11203 UTGIFTSDEKNING - SOM IKKE ER OPPGAVEPL.	10,000	10,000	8,821
11205 GAVER OG PÅSKJØNNINGER	3,000	3,000	2,820
11300 PORTO	5,000	5,000	213
11301 TELEFON- OG KOMMUNIKASJON	11,000	14,000	9,336
11302 BETALINGSFORMIDLING		-	87
11400 ANNONSER			-
11403 REPRESENTASJON	4,000	4,000	1,336
11500 KURS OG ANNEN OPPLÆRING	40,000	60,000	47,290
11600 SKYSS- OG KOSTGODTGJØRELSE	25,000	30,000	27,020
11601 SKYSS- OG KOSTGODTGJØRELSE FOLKEVALGTE	5,000	5,000	1,368
11700 TRANSP/DRIFT AV EGNE TRANSPORTMIDLER		-	16,816
11850 FORSIKRINGER	5,000	5,000	1,312
11851 PERSONFORSIKRINGER	3,000	3,000	-3,309
11855 FORSIKRING YRKESSKADE	5,000	5,000	5,248
11900 HUSLEIE, FESTEAVGIFTER M.V.	130,000	125,000	98,260
11950 AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER	50,000	50,000	44,629
12000 INVENTAR OG UTSTYR	10,000	15,000	19,914
12400 SERVICE OG DRIFTSAVTALER	125,000	120,000	93,629
12700 KONSULENTTJENESTER		-	763
12701 JURIDISK BISTAND - STYRET	10,000	10,000	10,485
13300 KJØP AV TJENESTER - FYLKESKOMMUNEN	18,000	18,000	17,016
13500 KJØP AV TJENESTER - ANDRE KOMMUNER	55,000	55,000	51,538
14290 UTGIFTSFØRT MERVERDIGAVGIFT		-	56,462
Sum andre kostnader	547,000	570,000	537,895
15400 AVSETNINGER TIL DISP. FOND			185,343
15700 OVERFØRING TIL INVESTERINGSREGNSKAPET			5,034
15800 IKKE DISP.NETTO REGNSKAPSM.MINDREFORBR.			181,835
Sum Overføringer	-	-	372,212
16208 DIVERSE			-
16209 ØREDIFFERANSER			-
17290 REFUSJON MOMS PÅLØPT I DRIFTSREGNSKAPET			-56,462
17300 REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-406,000	-485,000	-470,000
17500 REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-1,807,000	-2,515,000	-2,490,000
17700 REFUSJON FRA ANDRE			-22,190
Sum Inntekter	-2,213,000	-3,000,000	-3,038,652
19000 RENTEINNTEKTER			-6,040
19300 BRUK AV TIDL ÅRS REGNSKM. MINDREFORBRUK			-185,343
19400 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-200,000	-270,000	-250,000
Sum Finans/ overføringer	-200,000	-270,000	-441,383
Resultat	-	-	-
Investeringregnskapet			
35290 KJØP AV AKSJER OG ANDELER			5,034
Overført til driftsregnskapet			-5,034
			-

Arkivsak-dok. 16/00233-7
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 35/17
REVISJONSSTRATEGI 2017.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse for overordnet revisjonsstrategi 2017 til orientering.

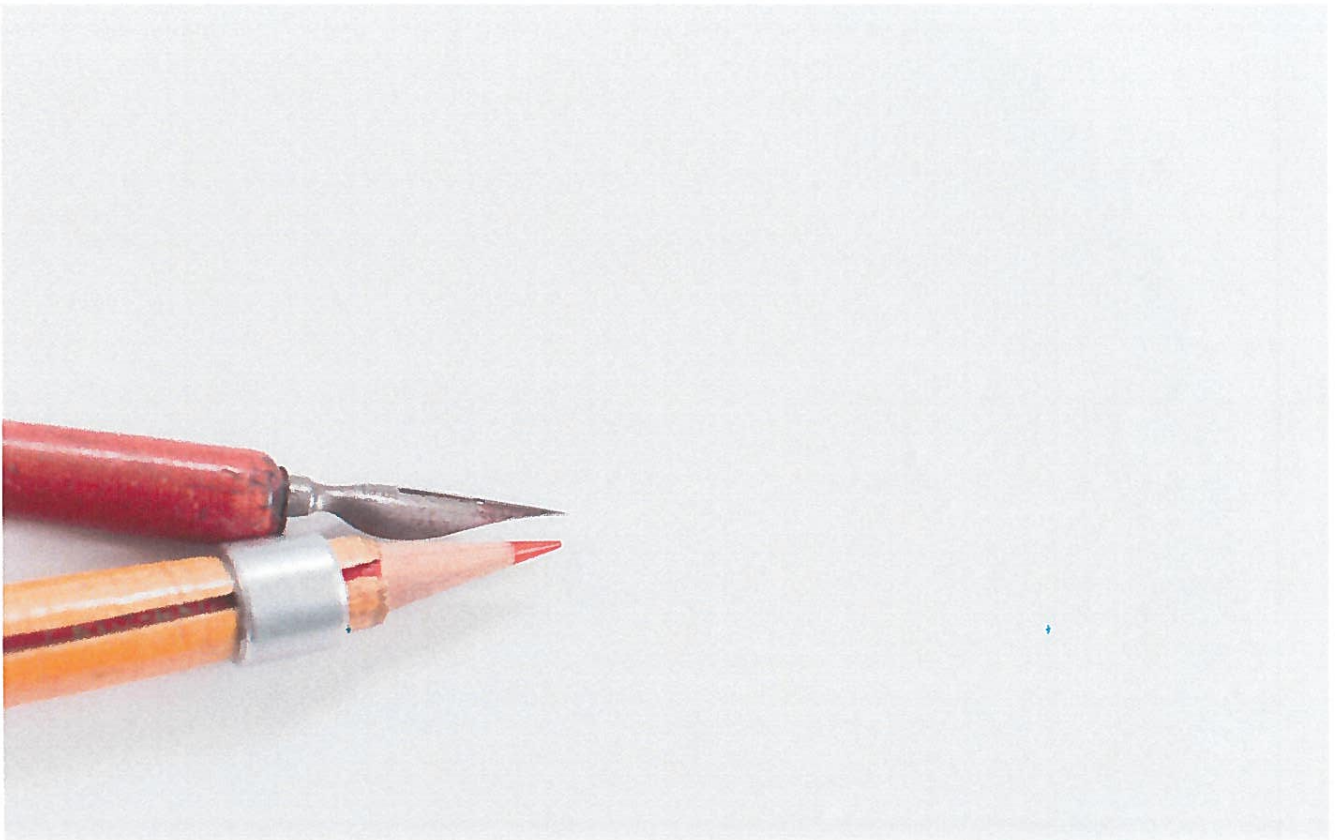
Vedlegg:

Overordnet strategi regnskapsrevisjon Larvik kommune 2017 datert 24.august 2017.

Saksframstilling:

Revisor har 24.august d.å. oversendt overordnet revisjonsstrategi for 2017 og vil redegjøre nærmere for denne i møtet.

Revisjonsstrategien er utgangspunktet for at kontrollutvalget kan påse at kommunen har en forsvarlig revisjon.

Overordnet strategi for regnskapsrevisjon - 2017

Larvik kommune

Om Telemark kommunerevisjon IKS

Telemark kommunerevisjon IKS (TKR) er et av landets største interkommunale revisjonsselskaper. Alle de 18 kommunene i Telemark, kommunene Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eiere av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tjenester for våre eiere og andre kommunale/fylkeskommunale aktører.

I tillegg til regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for fylkeskommunen og fylkeskommunale foretak avgir TKR mange ulike uttalelser og attestasjoner for ulike enheter i fylkeskommunen. Dette er uttalelser og attestasjoner som tilskudds-givere krever for tildeling og utbetaling av ulike former for tilskudd. Vi utfører også rådgiving av ulik art og revisor møter i politiske utvalg, slik som kontrollutvalget og fylkestinget. Etter særskilt bestilling påtar TKR seg også å utarbeide plan for selskapskontroll og utføre selskapskontroll knyttet til selskap der fylkeskommunen har eierinteresser.

Fra 2015 har vi inngått en avtale om faglig og administrativt samarbeid med de interkommunale revisjonsordningene Buskerud kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon.

Du kan finne alle våre forvaltningsrapporter og annen informasjon på vårt nettsted www.tekomrev.no.

Innhold

1	Innledning	4
2	Regnskapsrevisjon	5
3	Risikovurdering.....	6
3.1	Kommunens økonomi.....	6
3.2	Kommunens organisering	9
3.3	Kommunens økonomiske internkontroll	10
3.4	Kommunale foretak.....	11
4	Vurdering av vesentlighet	12
5	Revisjonsplan	12
5.1	Generelt:.....	13
5.2	Driftsregnskapet:.....	13
5.3	Investeringsregnskapet:.....	13
5.4	Larvik kulturhus Bølgen KF:.....	14
5.5	Larvik Havn KF:.....	14
6	Avslutning	14

Foto forside: Danny Twang

1 Innledning

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet.¹

Revisjon av kommunen består av to hovedoppgaver; regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Telemark kommunerevisjon IKS (TKR) er valgt som revisor og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen. Vi omtaler ikke forvaltningsrevisjon i dette dokumentet, med mindre de utførte rapportene har direkte betydning for arbeidet med regnskapsrevisjon.

Overordnet revisjonsstrategi er det overordnede planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon. Formålet med dokumentet er å gi kontrollutvalget informasjon om de vurderingene og hensynene som revisor har lagt vekt på i planleggingen av revisjonsarbeidet. Revisjonsstandard "Planlegging av revisjon av et regnskap" ligger til grunn for dette dokumentet, som sammen med rapportering gjennom året, skal være et grunnlag for å oppfylle kontrollutvalgets tilsyns- og påseansvar.

Ved planlegging av revisjonsoppdraget skal revisor vurdere kontrollmiljøet i kommunen. Dette omfatter bl.a. vurdering av den administrative oppbygningen, kompetansen, eventuelt skifte av nøkkelpersonell, omorganisering, sentral/desentral regnskapsføring og endringer av økonomisystem mv. Vurdering av risiko og vesentlighet er også en del av planleggingen. Alt dette har betydning for de ressursene vi planlegger å bruke på revisjonen av oppdraget.

Regnskapsrevisjon og attestasjoner gjennomføres i løpet av revisjonsåret. Årsoppgjørrevisjonen starter når regnskapet er avlagt (frist 15. februar) og varer fram til vi avgir revisjonsberetningen. Denne skal avgis så snart revisor er ferdig med revisjon av årsregnskapet, senest 15. april.

I tillegg til oppgavene nevnt ovenfor, reviderer TKR også andre regnskaper med nær tilknytning til kommunen. Dette er for eksempel regnskaper for interkommunale selskaper, legater/stiftelser, kirkelig fellesråd og menighetsråd. For revisjon av disse regnskapene utarbeides det egne revisjonsstrategier og –planer. Det er særskilte lover, forskrifter og instruksjoner som gjelder og kontrollutvalget har ingen rolle i å følge opp revisjonen av disse regnskapene.

¹ Kommuneleaven av 25.9.92, Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner av 15.6.04, Internasjonale revisjonsstandarder (International standards on auditing – ISA)

2 Regnskapsrevisjon

Formålet med regnskapsrevisjonen er å bekrefte at årsregnskapet er i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk, som bygger på internasjonale revisjonsstandarder. Disse krever at vi etterlever etiske krav og utfører arbeidet på en måte som skal gi betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Revisors konklusjoner om årsregnskapet kommer fram i revisors beretning, hvor vi uttaler oss om følgende fire temaer:

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk i Norge
- regnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter
- registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Ved eventuelle vesentlige mangler ved ett eller flere av disse punktene vil dette komme fram som merknader i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget vil da få brev fra revisor med nærmere bakgrunn for merknaden, et såkalt nummerert brev.

I tillegg til revisors beretning, utarbeider revisor en årlig rapport til kontrollutvalget. Denne er en oppsummering av revisjonsarbeidet for regnskapsåret. Revisor tar her opp ulike forhold vi anser som viktige, men ikke er så alvorlige og vesentlige at de må omtales i revisjonsberetningen. Eventuelle merknader gitt i revisjonsberetningen utdypes også, da revisjonsberetningen er forholdsvis standardisert.

Revisor rapporterer også til kontrollutvalget om revisjonsarbeidet gjennom året. Dette gjøres muntlig i hvert kontrollutvalgsmøte. Hvis det er saker av mer alvorlig karakter, vil rapporteringen til kontrollutvalget være skriftlig.

Revisor må vurdere om informasjon og opplysninger vi har fått kan tyde på at det foreligger misligheter. Gjennom sitt arbeid skal revisor bidra til å forebygge og til å avdekke misligheter. Begrepet misligheter brukes oftest om tilsiktede handlinger. Det er særlig to typer tilsiktede handlinger som er relevante for revisor; uredelig regnskapsrapportering og underslag av eiendeler. Dersom revisor konstaterer misligheter, skal det straks sendes en skriftlig foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når forholdet er avklart, får kontrollutvalget endelig innberetning. Rådmannen skal ha kopi av innberetningene.

3 Risikovurdering

Risiko handler om:

- hva som kan gå galt,
- hvor sannsynlig er det at noe går galt og
- hva som er konsekvensen.

Revisor utfører risikoanalyser av kommunen for å kartlegge eventuelle områder hvor det kan foreligge risiko som kan medføre vesentlige feil i regnskapet. Gjennom risikoanalysene vurderes risiko på ulike områder, og resultatet av analysene avgjør omfanget og valget av aktuelle revisjonshandlinger.

Kommunene er stabile virksomheter, med faste oppgaver som skal løses innenfor budsjettets rammer. Den kommunale virksomheten må forholde seg til mange lover, forskrifter og rundskriv. Regelverket er omfattende og det vil alltid være en viss risiko for at ikke alle regler etterleves.

3.1 Kommunens økonomi

Prioriteringene som kommunen vedtar i det årlige budsjettet er forankret i kommuneplanens samfunnsdel for 2012- 2020 og i strategidokumentet for 2017-2020, som angir aktuelle tiltak for den kommende 4- årsperioden inkl. årsbudsjettet.

Kommunen har satt seg to hovedmål fram mot 2020; en årlig befolkningsvekst på 1,5% og flere innbyggere over 16 år med høyere utdanning og faglig kompetanse. Det er flere delmål knyttet til disse hovedmålene (langsiktige mål og effektmål), som går som en rød tråd fra kommuneplanen, via strategidokumentet og den løpende rapporteringen og til den endelige årsrapporten. Kommunen har få konkrete, tallfestede mål utover nivået på netto driftsresultat.

Larvik kommune har en stram økonomi. Rådmannen har både i ståstedsanalysen/rammesaken, i budsjettsaken for 2017 og i årsregnskapssaken for 2016 mant til forsiktighet framover. I rammesaken fokuseres det på følgende momenter:

- Behov for å skape reserver
- Utvikling i tjenestebehov og i kommunens økonomi
- Folketall og sammensetning av befolkningen
- Usikkerhet rundt utformingen av inntektssystemet i fremtiden
- Gjeld og avdragstid
- Kommunereform/kommunesammenslåing

For 2016 var det unormalt gode driftsresultater, primært som følge av større skatteinntekter enn budsjettet, men også på grunn av god avkastning på

primæroppgavefondet og positivt premieavvik (forskjellen mellom betalt pensjonspremie og faktisk pensjonskostnad). Rådmannen advarer derfor mot å legge opp driftsnivået etter disse unormalt høye inntektene. Kommunestyret har likevel i budsjettsaken vedtatt å øke rammene. Rådmannen har lagt fram konsekvensene av dette i en egen sak i 2017 sammen med konsekvensene av statsbudsjettet.

Prioriterte satsningsområder og endelige innsparings- og omprioriteringstiltak er vedtatt i budsjett- og økonomiplanen for 2017-2020. God budsjettstyring og effektiv drift skal skape tilstrekkelig handlingsrom.

Drift:

Rammene for kommunens drift er i hovedsak avhengig av rammetilskuddet fra staten og skatteinntekter. Innbyggertallsutvikling og alderssammensetning har stor betydning for nivået på de statlige overføringene. Økonomien er sårbar for nedgang i disse frie inntektene. Kommunens frie inntekter utgjør om lag 76% av kommunens samlede inntekter og en vekst i befolkningen slår derfor ut på disse inntektene. I 2016 fikk kommunen et positivt brutto driftsresultat, hovedsakelig på grunn av større skatteinntekter enn budsjettet.

På utgiftssiden har kommunen hatt god budsjett disiplin i virksomhetene, etter at man kom ut av ROBEK- registeret i 2013, men det er en løpende utfordring å tilpasse aktiviteten etter de rammene som gis. Dette ser vi også i forbindelse med kommunens økonomirapportering for 1. kvartal. Helse og omsorg er et område som har utfordringer med å holde seg innenfor rammene. Samhandlingsreformen gir risiko for økte utgifter for Larvik kommune, idet flere pasienter overføres fra staten til kommunen (overliggerdøgn). Det er en forventning fra kommunen om at det følger med ekstra statlige midler til dette. NAV har også hatt utfordringer med å holde rammene og det er nå varslet en gjennomgang av rutiner og intern struktur, med tanke på å se om det kan iverksettes tiltak for å redusere utbetalingene.

Finansutgiftene er økende, som følge av stor investeringsaktivitet de siste årene, som i hovedsak har vært finansiert ved lån. Rentenivået har vært historisk lavt lenge og det er forventet at det skal være slik også utover i økonomiplanperioden. Renter og avdrag belastes driften og denne er derfor sårbar for endringer. Kommunen har ikke bufferfond som kan demme opp for svingninger i rentenivået. Når det gjelder avdrag på lån, beregner kommunen avdrag etter en vektingsmodell, som innebærer at man kun betaler minimumsavdrag. Det er anledning til dette i dagens kommunelov. Forslaget til ny kommunelov foreslår endring i beregningsmodellen, noe som vil gi økte avdrag for kommunen. I 2015 og 2016 betalte kommunen for lite avdrag og det var til sammen 55,6 mill. kr. i ubetalte avdrag pr. 31.12.2016. Dette er ikke betalt pr august 2017.

Pensjonsområdet er som alltid en utfordring, fordi premieavviket aldri er kjent før ved årets slutt og derfor vanskelig å budsjettere.

Det er også usikkerhet knyttet til avkastning i finansmarkedet, som Larvik kommunes regnskap er påvirket av. Larvik kommune har vedtatt et finansreglement som setter rammene for hvilke finansplasseringer som kan gjøres og hvilken strategi man skal ha for forvaltningen av Primæroppgavefondet (POF). Fondets avkastning og verdi pr. 31.12. er av stor betydning for kommunens resultat det enkelte år. Det er ikke budsjettert med avkastning i budsjettet for 2017. Rådmannen har i budsjettet anbefalt at man avsetter et eventuelt premieavvik til disposisjonsfond og at man benytter en eventuell meravkastning på finanssiden til å nedbetale på gjeld.

Det er et krav i kommuneloven at netto driftsresultat skal være tilstrekkelig til å dekke nødvendige avsetninger. En kommunes netto resultatgrad² bør ligge på 1,75 % over tid. Denne anbefalingen om sunn kommuneøkonomi kommer fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU), som er nedsatt av Kommunal og moderniseringsdepartementet. Anbefalingen gjelder for kommunesektoren samlet, men gir likevel en indikasjon på hva som også er fornuftig i den enkelte kommune. Larvik kommune hadde i 2016 et netto driftsresultat på 3,2 %. Dette var langt bedre enn kravet på 1,75 %, og også langt bedre enn det som var budsjettert. Kommunen budsjetterer langt under dette nivået for 2017, idet det er budsjettert med et netto driftsresultat på 0,34%. Det gir lite handlingsrom.

Investeringer:

Kommunen har hatt en økning i investeringsnivået de siste årene, men dette går nedover de neste årene, jf. strategidokumentet. Det er for 2017 budsjettert med investeringer for omlag 607 mill. kr, i tillegg til 70 mill. kr. i Husbanklån til utlån. Prosjektrammer gis for hele prosjektets levetid. Framdrift i prosjektene er gjenspeilet i budsjettene for de respektive årene og det rapporteres på framdriften gjennom året. Kommunestyret må vedta å budsjettere ned prosjekter som ikke har hatt den framdriften som var forutsatt i budsjettet og bevilge midlene igjen året etter, dersom dette fortsatt er aktuelt og ønskelig. Kommunen har forholdsvis gode rutiner for dette.

I budsjettet er det ulike tiltak som kan være gjenstand for en diskusjon om hvorvidt tiltaket er å anse som et driftstiltak eller et investeringstiltak. Kommunal regnskapsstandard nr. 4, jf. forskrift om årsregnskap § 7, gir føringer for hva som kan defineres som investeringstiltak og ifølge kommunelovens § 50.1 er det ikke anledning til å lånefinansiere driftstiltak. Vi har en løpende dialog med administrasjonen om dette, senest i forbindelse med revisjonen av årsregnskapet for 2016.

² Netto resultatgrad: netto driftsresultat/sum driftsinntekter i prosent

Så langt har egenfinansieringen av investeringene vært lav (overføring fra driftsregnskapet, inntekter fra mva. kompensasjon og salg av bygg). Dette betyr at de fleste av investeringene finansieres med lån. Lånefinansieringen for 2017 er 95 % og har vært stabil høy over tid. En økning i egenfinansieringen vil slå positivt ut på finansutgiftene i driftsregnskapet. Kommunen har ikke satt seg noe tallfestet mål for hvor stor andel av investeringsregnskapet som skal finansieres med egne midler.

Selvkostregnskapet

Kommunestyret vedtok i 2017 forvaltningsrevisjonsrapporten om selvkost. Vi har vært i dialog med administrasjonen i forhold til de ulike anbefalingene, blant annet om selvkostfondene og om grunnlaget for beregningen av avgiftene. Kommunens mål er å redusere selvkostfondene før overgangen til ny kommune.

Gjeld, likviditet og fondsmidler:

Larvik kommune har høy og økende lånegjeld. Samlet lånegjeld pr. 31.12.2016 var på 3,5 milliarder kr. Lånegjelden representerer en belastning på kommunens driftsbudsjett, da renter og avdrag utgiftsføres der. Netto lånegjeld pr. innbygger har vært økende de siste årene og vil også øke i den kommende 4- års perioden, til tross for at driftsinntektene også øker. Lånegjelden var på 109% av driftsinntektene pr. 31.12.2016. KS mener at kommuner med lånegjeld over 75% av driftsinntektene har lite handlingsrom. Tar man hensyn til at rentenivået nå er historisk lavt, innebærer dette en risiko i forhold til framtidig renteoppgang. Kommunen har en strategi for forvaltning av gjeldsporteføljen i sitt finansreglement og rapporterer på status til kommunestyret gjennom året.

Likviditeten er god og skyldes i hovedsak en stor økning i ubrukte lånemidler, som følge av forsinket framdrift på investeringsprosjektene. Man skal imidlertid være klar over at likviditeten kun sier noe om situasjonen på et gitt tidspunkt og kan variere gjennom året. Disposisjonsfondet er økende, som følge av at avsetningene har vært større enn bruken de siste årene. Midler kommunen har mottatt i forbindelse med kommunereformen er skilt ut fra kommunens ordinære drift og ubrukte midler står på et bundet fond.

3.2 Kommunens organisering

Kommunen jobber mot en sammenslåing med Lardal kommune 1.1.2018. Mye ressurser legges ned i dette arbeidet, blant annet med å få ledergruppen på plass. Ny rådmann er ansatt og fungerer som prosjektleder inntil kommunesammenslåingen inntreffer. Det er også ansatt en assisterende rådmann, som er konstituert som rådmann for samme periode. Dette innebærer endringer i fullmakter og ansvarsforhold, som vi vil følge opp. Kommunesammenslåingen griper også inn i mange andre forhold, blant annet selskapsavtaler, eierskapsmeldinger osv. Mange vertskommunesamarbeid forsvinner. Generelt er det økt risiko ved endret organisering.

Fellesnemnda for Larvik og Lardal har fungert i 2016 og 2017, men legges ned i oktober 2017, når nytt kommunestyre konstitueres. Prosjektregnskapet avsluttes ikke før i 2018 og vi vil avlegge en egen revisjonsberetning for 2017, som vi gjorde for 2016.

3.3 Kommunens økonomiske internkontroll

Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den økonomiske internkontrollen i kommunen. Ansvaret for internkontrollen er definert i kommuneloven og omtales der som "betryggende kontroll". Det innebærer at kommunen skal ha dokumentert økonomisk internkontroll i form av formaliseringer, dokumenter og rutiner som utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp. Formålet er å sikre at kommunen har den ønskede utvikling, at lover og regler overholdes, at det er kvalitet og effektivitet i tjenestene og at kommunens omdømme og legitimitet ikke svekkes (KS).

Den interne kontrollen kan deles i følgende komponenter:

- Kontrollmiljøet
- Kommunens risikovurderingsprosess
- Informasjonssystemet
- Kontrollaktiviteter
- Overvåking av kontroller

Vårt hovedinntrykk er at det jobbes godt med tiltak for å sikre betryggende kontroll i Larvik kommune. Rådmannen rapporterer årlig til kommunestyret om internkontrollen. Kommunen har fokus på risikostyring og det er etablert interne rutiner og kontrolltiltak på en rekke områder. I løpet av året tester vi noen av disse, for å se om de fungerer slik de er beskrevet i rutinene. Vesentlige rutiner for vårt arbeid er kommunens interne regelverk, regnskaps- og budsjettoppfølging og rutiner rundt attestasjon og anvisning.

Som en del av forberedelsene til sammenslåingen med Lardal kommune, er det foretatt en overordnet risikoanalyse samt at det er gjort kartlegginger av tjenesteområder og risikoområder innenfor hver kommunalsjef sitt område. Dette oppleves som nyttig, jf. samtaler vi har hatt med administrasjonen. Vi er kjent med at kommunestyret i sitt konstituerende møte i oktober skal behandle alle relevante reglementer, blant annet delegasjonsreglement og reglement for folkevalgte. Det jobbes også med et nytt økonomireglement og et nytt finansreglement.

Kommunen benytter TQM, et elektronisk kvalitetssikringssystem som skal samle all aktuell dokumentasjon på en felles plattform og sikre at rutiner er oppdatert og tilgjengelig i hele organisasjonen. Det er også lagt til rette for at systemet skal brukes

til å registrere og følge opp avvik. Risikoen i forbindelse med dette systemet er at de ansatte ikke får god nok opplæring og at systemet ikke utnyttes fullt ut.

Rådmannen har ansvar for at saksforberedelsene til folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir gjennomført. Rådmannen rapporterer kvartalsvis og halvårlig til kommunestyret på oppfølgingen av budsjettet. Rapporteringen skal inneholde avvik fra budsjettet med forslag til eventuelle budsjettreguleringer, samt status på de ulike verbalpunktene som er vedtatt i budsjettet. Vi har erfart at det ved årets slutt har vært noen avvik mellom regnskapet og det regulerte budsjettet, blant annet fordi budsjettet ikke har vært regulert der det kunne vært behov for det. Kommunen har nylig tatt i bruk «Framsikt», som er et verktøy for analyse, budsjettering, økonomiplanlegging og virksomhetsstyring. Vi vil kartlegge kommunens rutiner rundt bruken av dette verktøyet. Når det gjelder saksbehandlingsrutiner for øvrig, holder kommunen på med en gjennomgang av disse, da man ønsker å gjøre noen forbedringer.

Regelverket om offentlige anskaffelser er omfattende og i stadig endring. Fra 1.1.2017 er terskelverdien for kunngjøring på Doffin hevet til 1,1 mill. kr. Det er viktig at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap om hvilke regler som gjelder ved anskaffelser og at man forholder seg til de rammeavtalene som er inngått. Vårt inntrykk er at kommunen har gode rutiner på dette området.

EØS-avtalen forbyr som hovedregel offentlig støtte til næringslivet, med en rekke unntak. Det er viktig at kommunen har kunnskap om lovverket for offentlig støtte og hvilke muligheter og begrensninger som finnes, dersom man velger å gi økonomisk støtte til næringslivet.

Revisor skal være oppmerksom på muligheten for at korrupsjon og misligheter kan oppstå i virksomheten. I våre samtaler med kommunens ledelse understreker vi viktigheten av etiske retningslinjer, strategi for anskaffelser, saksbehandlingsregler mv. og at disse er kjent og anvendes riktig av ansatte og politikere.

3.4 Kommunale foretak

Larvik kommune har to foretak, Larvik kulturhus Bølgen KF og Larvik Havn KF. Foretakene har eget styre og kommunestyret som øverste organ og skal rapportere til kommunestyret minst to ganger pr. år.

Bølgen bruker samme økonomisystem som kommunen og fører regnskapet etter kommunale regnskapsprinsipper. Havnas regnskap føres i henhold til regnskapsloven og bruker et eget økonomisystem.

Vårt inntrykk er at begge foretakene drives godt og at den økonomiske internkontrollen er betryggende.

4 Vurdering av vesentlighet

Revisor skal utføre arbeidet med sikte på å avdekke eventuelle vesentlige feil eller mangler. Det følger av revisjonsstandardene at revisor ved utarbeidelse av den overordnede revisjonsstrategien skal fastsette en vesentlighetsgrense for regnskapet totalt sett.

Vesentlighetsbegrepet brukes av revisor både ved planlegging og utførelse av revisjon. Begrepet er også sentralt når revisor skal ta stilling til hvordan vi skal håndtere identifisert feilinformasjon. Vesentlighetsgrensen brukes når revisor skal konkludere på de ulike avsnittene i revisjonsberetningen. I tilfeller hvor vi finner vesentlige feil får det konsekvenser i form av ulike typer kommentarer i selve revisjonsberetningen, jf. avsnitt 2.

I en *normal* (ren) revisjonsberetning rapporterer revisor at: *årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til ABC kommune per 31. desember 20X1, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.*

Vesentlighetsgrensen for regnskapet totalt sett fastsettes med bakgrunn i risikoanalysen, revisors profesjonelle skjønn og den generelle kunnskapen revisor har om kommunen. Vi vurderer blant annet følgende momenter:

- Kommunens investeringsaktivitet
- Bemanningssituasjonen og kompetansen innenfor økonomiavdelingen
- Økonomistyringen i kommunen
- Kommunens regnskaps- og budsjettoppfølging og økonomirapportering
- Størrelsen på de kommunale virksomhetene
- Politikernes og medias oppmerksomhet om kommunens økonomiske disposisjoner
- Kommunens økonomi- og lønnsystem
- Oppfølging innenfor delegasjon og desentraliserte økonomiløsninger
- Skifte av nøkkelpersonell
- Kommunens interne regelverk

5 Revisjonsplan

Med bakgrunn i risiko- og vesentlighetsvurderingene utarbeider revisor planer for revisjonen av oppdraget. Revisjonsplanene angir de enkelte revisjonshandlingene som revisor skal utføre. Detaljene i planene er revisjonens interne arbeidspapirer og skal ikke behandles politisk. Vi gjengir likevel hovedpunktene i det vi skal se på i 2017.

5.1 Generelt:

- Moms og momskompensasjon
 Dette er et område som generelt kan innebære høy risiko. Revisor bruker derfor mye tid til å følge opp dette, blant annet ved pålegg om attestasjon av terminoppgaver for momskompensasjon. Vi anser kommunens rutiner og kontroller på området som gode og vi finner sjelden store feil. Vi deltar også i møter og bidrar med forskjellige vurderinger om momsspørsmål, særlig innenfor investeringer, hvor det er et komplisert regelverk.
 Deler av kommunens drift kan være i konkurranse med andre aktører i et marked. I så fall kan kommunen miste fradraget for momskompensasjon. Kommunen bør derfor ha rutiner som fanger opp når man eventuelt kommer i en konkurransesituasjon.
- Kontroll av økonomirapportering og budsjettoppfølging
- Kontroll av finansrapportering
- Kontroll av avtaler som er inngått med private aktører
- Gjennomgang av selvkostområdet
- Observasjon av innkjøpt inventar og utstyr ved utvalgte virksomheter
- Kasseettersyn ved utvalgte virksomheter
- Kartlegging av verktøyet «Framsikt»

Vi vil besøke utvalgte virksomheter i henhold til en fastlagt rulleringsplan.

5.2 Driftsregnskapet:

- Kartlegging av rutinene for låneopptak og refinansiering av lån
- Kontroll av kommunens oppfølging av innvilgede tilskudd
- Fakturakontroll
- Kontroll av utbetalt lønn
- Kontroll av kommunens avstemming mellom lønnssystemet og økonomisystemet
- Kontroll av utvalgte timelister og reiseregninger
- Kartlegging og testing av forsystemer innenfor SFO og barnehage
- Kontroll av sosiale utbetalinger

5.3 Investeringsregnskapet:

- Kontroll av oppfølging av investeringsprosjektene
- Kontroll av skillet mellom driftsutgifter og investeringsutgifter
- Kontroll av avtaler med private utbyggere
- Kontroll av budsjettering av inntekter

5.4 Larvik kulturhus Bølgen KF:

- Kontroll av økonomirapportering og budsjettoppfølging
- Kontroll av krav om momskompensasjon

5.5 Larvik Havn KF:

- Kontroll av økonomirapportering og budsjettoppfølging
- Gjennomgang av rutiner og kontroller knyttet til inntekter og kostnader

6 Avslutning

Den overordnede revisjonsstrategiens risiko- og vesentlighetsvurderinger bygger på en foreløpig vurdering av bl.a. erfaring, historisk regnskapsmaterieell og den interne kontrollen som foreligger i kommunen.

Det videre arbeidet med regnskapsrevisjon kan avdekke forhold som kan medføre endringer i revisjonsstrategien. Vesentlige endringer skal dokumenteres og kontrollutvalget skal informeres om disse.

Skien, 24.8.2017

Telemark kommunerevisjon IKS

Lisbet Fines

oppdragsansvarlig/registrert revisor

Birgitte Holmberg
oppdragsrevisor

Arkivsak-dok. 17/00164-1
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 36/17
INNSTILLING PÅ VALG AV KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT
FOR NYE LARVIK KOMMUNE.

Forslag til vedtak:

Legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

Utredning fra prosjektkoordinator for nye Larvik kommune datert 23.august 2017.

Saksframstilling:

Vedlagt følger utredning fra prosjektkoordinator for kommunesammenslåingen som grunnlag for kontrollutvalgets innstilling på valg av sekretariat for kontrollutvalget i nye Larvik kommune. VIKS er part i saken og inhabil iht. forvaltningslovens bestemmelser.

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT FOR NYE LARVIK KOMMUNE

FORSLAG TIL INNSTILLING

SAKSFREMSTILLING

Kommuneloven § 77 bestemmer at kommunen skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatbistand som tilfredsstillende utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Kommunen står fritt med hensyn til hvordan oppgaven organiseres, men det er krav at sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av de som utfører revisjon for kommunen.

Lardal og Larvik kommuner skal slås sammen fra 1.1.2018. I den forbindelse må det velges kontrollutvalgssekretariat for den nye kommunen. Ifølge inndelingsloven § 26 femte ledd kan fellesnemnda vedta å videreføre deltakelse i interkommunalt samarbeid om sekretariatet for kontrollutvalget. Slikt vedtak skal skje etter innstilling fra kontrollutvalgene. Saken skal behandles av Larvik kontrollutvalg i møte 5. september 2017 og av Lardal kontrollutvalg 20. september 2017. Saken for kontrollutvalgene er utredet av prosjektkoordinator for kommunesammenslåingen.

Både Lardal og Larvik kommuner deltar pr. i dag i Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat (VIKS), som er et interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Samarbeidet er et eget rettssubjekt, og ivaretar sekretariatfunksjonen for kontrollutvalgene i 10 kommuner i Vestfold samt for Vestfold fylkeskommune. Selskapet har tre årsverk, og selskapets styre består av en representant fra kontrollutvalget i hver av deltakerkommunene, fortrinnsvis kontrollutvalgsleder.

ALTERNATIVE LØSNINGER

Kommunen står fritt med hensyn til hvordan kontrollutvalgssekretariatfunksjonen skal organiseres, og det finnes flere ulike modeller for interkommunalt samarbeid om oppgaven. VIKS er eksempel på et samarbeid hjemlet i kommuneloven § 27. Et slikt samarbeid innebærer at kommunene oppretter et felles interkommunalt styre, som øverste organ for samarbeid om bestemte oppgaver. Styret får delegert beslutningsmyndighet fra deltakerkommunene.

En annen mulighet er samarbeid etter IKS-loven. Da er samarbeidet et eget rettssubjekt, med representantskap, styre og daglig leder. Det kan også inngås et vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd etter kommuneloven § 28-1 C, for å løse denne oppgaven. Det innebærer at det etableres en felles politisk nemnd med representanter fra alle kommunene, og denne delegeres myndighet til å treffe avgjørelser av prinsipiell betydning.

Sekretariatstjenester kan også kjøpes fra andre som ikke utfører revisjonstjenester for kommunen. Det finnes eksempler på kommuner som bruker enkeltmannsforetak som kontrollutvalgssekretær. Men også større selskaper tilbyr slike tjenester. Skal tjenesten kjøpes i markedet, må det gjennomføres en anskaffelsesprosess.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Ved å fortsette som deltaker i VIKS vil årlige kostnader for den nye kommunen avhenge av styrets budsjettvedtak og selskapets prinsipper for kostnadsfordeling. Selskapets vedtekter § 5 fastsetter at hver enkelt kommune skal bidra med et fast grunnbeløp med tillegg av andel av kostnadene fordelt etter innbyggertall. I budsjett for 2018 er grunnbeløp pr. kommune 80.000. Det er budsjettert med 326.000 i innbyggertilskudd for nye Larvik kommune. Totalt budsjettert tilskudd for nye Larvik i 2018 blir da 406.000. Til sammenligning var samlet tilskudd fra Lardal/Larvik 583.000 i 2017. Tilskuddet kan altså forventes å bli redusert med om lag 180.000. Årsaken til dette er at selskapet tar grep på kostnadssiden for å møte redusert antall eiere fra 2018. Budsjettet skal styrebehandles i møte 28.08.2017, og er således ikke ennå vedtatt.

Dersom det vedtas at den nye kommunen skal ha annen ordning for kontrollutvalgssekretariat enn VIKS, må Lardal og Larvik tre ut av avtalen. Ifølge vedtektene § 14 krever uttredden 1 års varsel. Dersom kommunene ønsker å si opp avtalen, kan de således tre ut tidligst 1.1.2019. Etter kommuneloven § 27 skal utløsningssummen ved uttredden fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, dog ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune har skutt inn.

Det er vanskelig å si noe eksakt om økonomiske konsekvenser og kostnader ved å velge andre løsninger for sekretariatfunksjonen. Dersom slike tjenester skal kjøpes i markedet, må valg av leverandør gjøres etter konkurranse. I en anskaffelsesprosess er det imidlertid anledning for kommunen til å sette et tak på årlige totalkostnader og/eller samlet timebruk for oppdraget.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER

Både Lardal og Larvik kommuner deltar i dag i VIKS. VIKS har slike tjenester som eneste formål, og selskapet vil ha spesialkompetanse på sekretariatfunksjonen. Dette er organisert som et interkommunalt/fylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27.

Selskapet har pr. 2017 11 eiere. Disse er Sande, Hof, Holmestrand, Re, Horten, Tjøme, Lardal, Larvik, Nøtterøy, Tønsberg og Vestfold fylkeskommune. Pr. 1.1.2018 slår Lardal seg sammen med Larvik, Hof med Holmestrand, og Nøtterøy/Tjøme blir nye Færder. Det blir dermed 3 færre eiere fra årsskiftet. Fra 1.1.2020 går Sande inn i nye Holmestrand, og Re går sammen med Tønsberg. Antall eiere reduseres da med ytterligere 2. Vestfold fylkeskommune er vedtatt sammenslått med Telemark fylkeskommune fra 1.1.2020, og det er fortsatt uavklart hvem som blir valgt som sekretær for kontrollutvalget i den nye regionkonstruksjonen. Forutsetninger for tallene foran er at alle sammenslåingskommunene fortsetter sin deltakelse ved sammenslåingen.

VIKS har utarbeidet en strategi for selskapet for perioden 2017-2020 for å møte den forestående reduksjonen i antall eiere. Styret har utredet to mulige hovedalternativer for selskapet: (1) VIKS består som eget selskap. (2) VIKS slår seg sammen med et annet kontrollutvalgssekretariat. Strategien skal behandles i styremøte 28.08.2017, og det innstilles på at VIKS består som eget selskap. Selskapet har imidlertid i foreslått budsjett for 2018 tatt grep på kostnadssiden for å møte de endrede forhold. Man har bl.a. redusert antall årsverk fra 3 til 2. Videre vil antall styremedlemmer reduseres slik at utgiftene til styrehonorarer går ned. Forslag til driftsbudsjett for VIKS for 2018 har en total kostnadsramme på 2.413.000. Dette er en reduksjon fra kr. 3.270.000 i 2017.

På denne bakgrunn bes det om at kontrollutvalgene i Larvik og Lardal behandler spørsmålet om kontrollutvalgssekretariat for nye Larvik kommune fra 1.1.2018.

Larvik 23.08.2017

Anja Husebæk
Prosjektkoordinator
Nye Larvik 2018

Arkivsak-dok. 15/00132-54
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 37/17
REFERATER.

Forslag til vedtak:

Referatsaken tas til orientering.

Vedlegg:

1.Nye personvernregler fra 2018.

Nye personvernregler fra 2018. Hva betyr det for din virksomhet?

Hva blir nytt?

1
Alle norske virksomheter får nye plikter
Alle virksomheter må sette seg inn i den nye lovgivningen og finne ut hvilke nye plikter som gjelder dem. Ledelsen må sørge for å få på plass rutiner for å overholde de nye pliktene. Alle ansatte må følge de nye rutinene når reglene trer i kraft.

2
Alle skal ha en forståelig personvern-erklæring
Informasjon om hvordan din virksomhet behandler personopplysninger skal være lett tilgjengelig og skrevet på en forståelig måte. Det nye lovverket stiller strengere krav til informasjonens form og innhold enn dagens lovgivning. All informasjon som gis til barn, skal tilpasses barnas forståelsesnivå.

3
Alle skal vurdere risiko og personvernkonsekvenser
Dersom et tiltak utgjør en stor risiko for personvernet, må virksomheten også utrede hvilke personvernkonsekvenser det kan ha. Hvis utredningen viser at risikoen er stor og dere selv ikke kan redusere den, skal Datatilsynet involveres i forhåndsdrøftelser.

4
Alle skal bygge personvern inn i nye løsninger
De nye reglene stiller krav til at nye tiltak og systemer skal utarbeides på en mest mulig personvernnøye måte. Dette kalles innebygd personvern. Den mest personvernnøye innstillingen skal være standard i alle systemer.

5
Mange virksomheter må opprette personvernombud
Alle offentlige og mange private virksomheter skal opprette personvernombud. Et personvernombud er virksomhetens personverneksper, og et bindeledd mellom ledelsen, de registrerte og Datatilsynet. Ombudet kan være en ansatt eller en profesjonell tredjepart.

6
Reglene gjelder også virksomheter utenfor Europa
Virksomheter som holder til utenfor

Europa må også følge forordningen, dersom de tilbyr varer eller tjenester til borgere i et EU- eller EØS-land. Dette gjelder også om de ikke direkte tilbyr tjenester, men kartlegger adferden til europeiske borgere på nett. De som er etablert i flere land i Europa, skal bare trenge å snakke med personvernmyndighetene i det landet der de har sitt europeiske hovedkvarter.

7
Alle databehandlere får nye plikter
Databehandlere er virksomheter som behandler personopplysninger på oppdrag fra den ansvarlige virksomheten. Ofte er det snakk om leverandører av IT-tjenester. De nye reglene pålegger databehandlere å ha rutiner for innsamling og bruk av personopplysninger. Databehandlere skal også si ifra til oppdragsgiveren sin hvis de får instruksjoner som er i strid med loven. Oppdragsgiver skal også godkjenne databehandlers underleverandører. Databehandlere kan også bli holdt økonomisk ansvarlig sammen med oppdragsgiver.

8
Alle bør samarbeide i egne nettverk og følge bransjenormer
De nye reglene oppmuntrer til sektorvis utforming av retningslinjer og bransjenormer. Om dere følger bransjenormer, vil dere ha de viktigste rutinene på plass. Datatilsynet skal godkjenne bransjenormene.

9
Alle får nye krav til avvikshåndtering
Reglene for håndtering av sikkerhetsbrudd blir strengere. Forordningen stiller krav til når det skal varsles, hva varselet skal inneholde og hvem som skal varsles. Kort sagt skal man si fra raskere og oftere enn man gjør i dag.

10
Alle må kunne oppfylle borgernes nye rettigheter
Den enkeltes rett til å kreve at hans eller hennes personopplysninger slettes blir styrket. Dette kalles «retten til å bli glemt». Norske og europeiske borgere vil blant annet kunne kreve å ta med seg personopplysningene sine fra en leverandør til en annen i et vanlig brukt filformat. Dette kalles «dataportabilitet». De kan også motsette seg profilering. Alle henvendelser fra borgere skal besvares innen en måned.

Hva bør dere gjøre nå?

1
Ha oversikt over hvilke personopplysninger dere behandler
Alle virksomheter som samler inn eller bruker personopplysninger skal ha oversikt over hvilke personopplysninger det er snakk om, hvor de kommer fra og hva som er det rettslige grunnlaget for behandlingen. Sørg for å ha en slik oversikt. Det er et krav som gjelder også etter dagens lov.

2
Sørg for å oppfylle dagens lovkrav
Overgangen til de nye reglene blir lettere om dere etterlever kravene i personopplysningsloven, som gjelder i Norge i dag. Har dere gode rutiner for internkontroll som fungerer etter hensikten og er kjent i organisasjonen, er det lettere å få oversikt over hva dere må endre.

3
Sett dere inn i det nye regelverket
Dere finner forordningsteksten på Datatilsynets nettsider. Der fyller vi også på med artikler om de nye reglene etter hvert som vi utarbeider dem.

4
Lag rutiner for å følge de nye reglene
Gå gjennom rutinene dere har for behandling av personopplysninger. Oppdater dem etter nytt regelverk der det trengs. Dokumenter de nye rutinene, og legg en plan for nødvendige endringer. Er systemene deres laget for å ivareta kravet til innebygd personvern, dataportabilitet og personvern som standardinnstilling? Klarer dere å fange opp og besvare henvendelser fra borgerne innen én måned? Endringer i systemer og rutiner tar tid. Begynn allerede nå!

datatilsynet.no/forordning

Arkivsak-dok. 15/00132-53
Saksbehandler Orrvar Dalby

Saksgang
Kontrollutvalget i Larvik

Møtedato
05.09.2017

SAK 38/17
EVENTUELT.

Forslag til vedtak:

.